

Pomhaj Bóh!

Cíklo 27.
2. julijs.

Letnik 9.
1899.

Serbiske njeđelske loptjanka.

Vudawaju šo kózdu šobotu w Smolerjez knihicjischczeřni w Budyschinje a šu tam dostacž sa schtwortlētnu pschedplatu 40 np.

5. njeđela po šwjat. Trojizn.

Psalm 67. 7.

Sem ja dawa šwoje płody: požohnuj naš Bóh,
našch Bóh.

Pschedczelo, nětkele w tym rjanym lęcznym časzu stejimy
a wschitzny hladamy s wježelom na nasche lube Bože žita,
selene luki a płodne schtomu. Hdy budžishe cze něchtó se
šameje šymy, w kotrejž bě psched nami wscho swotemrjene,
proste a smiersle, s jenym dobom do tajkeho čaža pschedzil,
kajkiž tu nětkele s Boha mamy, ty budžishe njenadžizy wschu
tule kražnosć a pyczu psched šobu wohladał.

Dokelž pak šmy wschitzny widżeli kač wscho tole pomału
psched nami naſta, ſroscze a ſrawjesche, njeſpodžiwa šo
nichtó kač pschedmožnje, — ale je to wot naš prawje?

W šymje njebe wonka niežo žiwe pytnyčz, khiba
něchtó ſchecerečatzny wróblkow a harowatych wrónow.
Naſch skót bě do šwojich hródžow ſawrjeny, my ſhami
wostachmy kózdy najradſcho doma wo iſtwje abo na dworje,
polu a luki pak běchu ſe ſněhom ſawodžete.

Alle ſtipiſch šo nětkele do polow, wohladasch tu dženja
psched šobu wscho młodne a žiwe. Wschudże šo wscho
hibje. S hromadami wohladasch psched šobu hrajate ſchere
muſhki a pižane bruežki, lětate mjetelčki, a w ſlonečnym
wětrje lědate ptaczki.

Kózdzicjemu ſtworjeńczku pak je Bóh jeho měſtačko
pschedpočaſ a kózde ma, kaž ty, šwoje wježelčko, kózde
šwoju ſrudobu. Po puczu kroczo móžesč s kózdej šwojej

stopu s jenym dobom hromadku žiwyh ſtworjeńczkow
poteptacž, hdyz njeledžbujo psched šo ſahach, — ale žane
jeniczke tajke ſtworjeńczko njemóžesč ſestworicž; to móže
jeniczki Bóh ſham ſe ſwojej wschehomozu dokonjecž. Měl
ty tež najmudriſhu hlowu, najwurstojniſche porſty, najlepſchi
grat, tola njemóžesč nihdy žane tajke ſtworjeńczko ſestworicž,
kajkiž tu psched tobu lětaja a šo mjetwja, ſynczo a brunežo,
turežo a ſchecerečzo ſo hibaja abo laža.

A kózde tajkele ſtworjeńczko, wulke abo małe, běhate
abo lažate, čažka na to, ſo chyl jemu Bóh luby ſenjes
s prawym čažkom jeho jědž ſdaricž, a jo do ſyteje wole
naſyčicž. Wón pak, naſch dobročiwý Bóh, ju kózdemu
da, ſpochi a wschedniye, huſecjicho, dyžli ſa dženj jumu.

Pohladaj wokoło ſo, kajke je tu ſ nowa wscho rjane
ſrostlo, a kač tu nětkele dorosze a doſrawi. Njeje czi, kaž
dyrbjal ſo džiwacž tutemu lubemu ſtworjeńczelej a jeho ſa
wschu jeho dobrotu kħwalicž, hdyz widžisč, kač ſo wón ſa
wscho a ſa wschęch ſtara, kaž starobliwý nan ſa kózde ſwoje
džecžatko. Bóh luby ſenjes ma ſpodžiwnje wulku ſyku
hoſczi, kotsiž ſo jemu wschitzny wschedniye ſa jeho blido
ſejhydaja, a jich kózdy hlađa, hdže móhl wot njeho ſwoj
muſny kuj ſostacž.

Tale naſcha ſemja je ſ wérnej prawdu Bože blido.
Ju wón ſe ſwojimi darami ſpjelni a ju ženje žane lětko
próſdnu njeſawostaji. Spochi wón ſe ſwojimaj darniwymaj
rukomaj wschem ſtworjenjam doſč jědže na tole blido ſnoſh,

kózde doſtanje ſwoj pschiměrjeny džel, wjetſhi abo mjeñſhi,
kajkiž je jemu runje trébný, ſo ſu potom wschę doſpočojene

a móža swjeshelene hwoj luby Boži dar wuziež. Kózda wacžka namaka ſebi hwoje lopjetško, kózda pežolka hwoju hłodnu hłodku róžiečku, ſkót hwoju trawu, człowjek hwoj wschodny hýtny Boži hłeb.

Tajkele rjane džinu nam Bóh pſched naſchimaj wočomaj ežini. Spochi požohnujo ma wón hwoju ruku wotewrjeniu a dawa nam hwoje bohate dary. Luby, duž wſchał nihdy njeſabudž, jemu ſa wſcho hwoj džak a hwoju h̄walbu pſchinjeſcž.

Kak je Bóh jara dobrocziwy!

Schtó njehnuth móhl ſawostacz,
A ſa joh' darow wschodne džinu
Tom' winoſty džak nochzył dacž?
Né, kaž mje Boža luboſez ſhreje,
Chzu ſtajnje ſ- džakom wopomnicž.
Sapomnił Bóh mje ženje njeje,
Tež jeho nochzu ſapomnicž.

Hamjení.

Pſhcziniſzny naſcheho ſbóžnika w nowym testamencze.

(Potraczowanje.)

Tich praſchenje, hacž je prawje, romſtemu h̄ežorej dań dawacž a hacž tutón ſ dobrym prawom nad Izraelu knježi, dyrbi jeho do pſhcziniſzenja ſ poħanſej wychnoſciu a je ſacžuczem ſuđa ſtajiež. Se hwojim wotmolwjeniom dyrbi ſo tón Knjes wopofasacz paſ jako ſběžkar pſhczino h̄ežorej, paſ jako pſcheradnik na narodnej węžy.

W preñſhim padże ſapadniuje do rukow romſkeje wychnoſce, w drugim ſhubi pſchihilnoſce luda. Potom paſ maja móz, ſ nim ežiniež, ſchtóž chzedža a ſmierz je jemu węſta.

Tola tón Knjes tu węž tak wobroči, ſo budže jeho roſzud ſa nich ſkórba a pruhowanje h̄wedomniſa.

Dański kroſch, kotrejž we wobkhadze triebachu, poſafa jím ſe hwojim napižmom, ſo knjeſtvo romſkeho h̄ežora woprawdze pſchi- poſnaja; duž maja ſo tajfemu porjadej, kiž je jeniežy pſches jich winu naſtał, we wſchém, ſchtóž wón ſebi žada, podczíhmež.

Farisejſzy derje ſ tajkeho wotmolwjenja ſpoſnaja, ſo je tón Knjes duchamóznisci hacž woni wſchitzu. ſo jeho naręcze: Wy hejchlerjo, ſchtó mje ſphtujecze? jažnje widža, ſo je jemu jich wotpoſladanje ſnate. Woni ſo ſpodziwaja, ſo jaſtróža a ſo hańbuja. Tola napominanju teho Knjesa: „Dajče Bohu, ſchtóž Bože je“, požluſhnu wutrobu, poſutu a wérę, njepožluſhaja ale ežim bóle ſo roſhóřja a ſahóřnu.

13. Hdyž ſu ſo Sadduzejſzy podarmo na nim ſphtali, pſchistupja Farisejſzy hiſchče junfróž ſ temu Knjeſej, praſchejo ſo ja najwychiſzej kaſnju.

Šažo chzedža jemu pažle polaz.

Tón Knjes dyrbi ſo jako ſazpiwař ſaſonja wopofasacz. Ale wón ſo tež tón kroč popadnyež njeſta. Poſafa jich na tej kaſni, ſ kotrejmaž ſo zyły ſaſon ſopjelní: kaſnju luboſcze ſ Bohu a ſ bližſhemu.

Farisejſzy běchu měnili, ſo budže tón Knjes tajku kaſnju ſa najwjetſchu wosnamjeniež, kiž ſebi někajku pſchihluschnoſce pſhczino Bóh ſada. Bych u ſ teho potom někajku ſkórbu pſhczino njeſti ſežinili, dokelž bě ſo Bohu runje ſtají a Bójſku ežecž ſa ſebje ſadal. Nětko jím tón Knjes praſchenje wo Mefiaſu prjódlopołoži. Dyrbia jemu prajicž, ežej ſyn wón je. Wé ſmolom wotmolwicž: „Davidowý.“ To wjedže ſe h̄wiateho piſma wo hwojej parſchonje. Tola piſmo praji wjazy, David mjenuje jeho hwojego knjeſa. Ps. 110.

Schtó ſ tym měni? David njeſteſte tola jeneho hwojich potomníkow hwojego knjeſa mjenowacž, hdyž tón njedyrbjal niežo wjazy bycž, hacž wschodny człowjek. Hdyž David tuteho hwojego potomníka knjeſa mjenuje ke kotrejmuž Bóh rjeſnje: „Ssyú ſo ſ mojej prawizy“, dha dyrbi wón tola wjache człowjekow ſtejecž. Po tuthym ſlowje dyrbi Mefiaſ bójſkeho bycža bycž.

Farisejſzy ſu wotraženi. Wjedža derje, ſo je tuto dopoſtaſmo teho Knjeſa prawe. Ale na njeho to nałożiež nochzedža.

Woni wotmijeliſtu.

Haj, boja ſo, dale ſ nim ſo wurečowacž. Pſchetož jim je ſtrach, ſo móhli wjazy poraženjow ſhonicž a hwojeje nahladnoſce hiſchče

wjazy ſhubicž. Duž ſastanu ſo pŕzowacž, teho Knjeſa ſ leſežu popadnyež, dokelž jažnje widža, ſo tak ſ ničemu njeſchiſdu. Teho dla krocža ſ ſkutkej.

14. Woni ſu wjazoku radu dobyli a na hwoj boł ſczahnyli. Tuta je hžo hwoju naprawu wobſamka. Wuda pſchikafju, ſo ma kózdy, kiž wě, hdže tón Knjes pſchebywa, wjazokej radze ſhewicž, ſo móhli ſo ſajecž. Pſchetož po ſbudženju Lazara běchu na wěſte wobſamki jeho moricž. Boja ſo mjenujzy, ſo móhli po tuthym wulfotnym džinu teho Knjeſa jeho pſchivifſ tak pſchiberač, ſo by jeho tón ſud ſa Mefiaſa pſchipóſuał a ſ tym jich knjeſtvo ſanicž.

Haj, ſud móhli ſnadž dla jich pſhczinnoſce pſhczivo temu Knjeſej ſo nad nim wjeſciež. Duž chzedža tola radſcho teho Knjeſa ſkózowacž, hacž ſo do ſtracha podacž.

Tón Knjes to wě.

Mjes nim a Farisejſkimi je wulka h̄ubina. Pſhczinnoſce mjes Farisejſkich ſmyžlenjom a Khrystuſowym a jeho pſchivifowarjow duchom njeje ſ wujednanju. Wſchitke napominanja ſ poſueze a ſ wérje Farisejſzy wótrje wotpoſasaja. Chzedža pſchi hwojim ſmyžlenju wostacz. Wliw na jich wutrobu a ſmyžlenje njeje wjazy móžny. Wjedža ſu ſu ſo pſhczivo Khrystuſej a jeho evangeliu roſzudžili. Duž wostanje ſa teho Knjeſa hiſchče, ſo poſledni krocž pſhczivo nim h̄wedeži, ſhawnje pſched ludom a hwojimi wucžomnikami njeſniežomnoſce a falſhnoſce jich wutrobów wótrje a jažnje wotkryje a pſched jich ſkózcu warnuje. To ežini w hwojej wulkej rēži Matth. 23. ſt.

Wotkryje najprjódžy pſhczinnoſce mjes jich wucžbu a ſiwenjenjom.

Hdyž woni jako wucžerjo a wulkadwarz ſaſonja wuſtupja, móže ſo tón ſud po jich wucžbje ſložowacž. Tola po jich ſkutkach njedyrbí ežiniež, dokelž tute ſe ſebiežnoſce a druhich nječiſtých ſmyžlenjow wukhadžea. Druhim derje wjele nanakladžeja, ſami paſ ſo wot teho wotwakuj a ſo njepostaſraja wo h̄wedomniſa ſtysknnoſce a čwiliu tych, kiž ſo h̄wero prožuja, ſaſon ſopjelnicž.

Zenož ſa tym ſteja, ſo bych u hwojeje pobožnoſce dla ežecž poła ludzi měli. Zenož po ſwonkownym wosnamjenjenju ſebi žadaja.

Pſches hwoju njewěru a pſhczinnoſce dawaja ludej ſle ſnamjo a pſches hwoju nahladnoſce jich wjele poſnuja, ſo wot Khrysta, kotrejmuž běchu ſo hžo pſchivobročili, jažo wotwobročicž. S poſojom njeſzu ſ tym, ſo ſo ſami temu Knjeſej pſhcziniva a ſo tak wo duchow ſbóžnoſce pſchiniſju — tež druhich do ſkaſenja ežahnu.

S pobožnymi rēžemi kublo a ſamóženje wudowow a h̄yrotow na ſo ſežahnu a ſo ſ tym jako ſebiežni jebazy wopofasaja. Wjele ſo prožuja jenu duchu ſ hwojej wérje wobročicž; tola wo to ežiniež njeje, ſo bych u duchu, kiž je w hréchu ſiwa pſches poſutu na prawy pucž ſ ſbóžnoſci poſasali, ale wo to, ſo bych u hwoj pſchivif powjetſhili a hwoje knjeſtvo roſpſchestrjeli, tak ſežkodža duchi tajkeho wobročeneho na ežas a na wěčnoſce; pſchetož tutu ſ nimi ſudej ſapadnje. Pſches wupytane wukladowanje wobročeja ſtyni a wucža jón ſ hwojemu lepſhemu wobeńcž, ſebi žane h̄wedomje ſ teho nječinju, ſo ſ tymi wuſtawkami, kiž ſebi wumyſla, Božemu ſaſonje runje napſhczivo wucža. Tak druhich wucža, Bože kaſnje pſchestupowacž a tola měnja, ſo je h̄wedomliwie dopjelnja.

(Potraczowanje.)

Reformazija w Draždjanach.

(Potraczowanje.)

Prěnja zyrlwińska visitazija 15. juliſa do ſkutka ſtupi, druhá 21. dezembra. Wbjwoda běſche ſa viſitatorow hōdnich muži poſtajil: Dr. Justuſa Tona, Wittenbergskeho probſta; Dr. Melchiora ſ Kreutz, hamtmana w Koldizach; M. Jurija Spalatina, dwórkefho prēdarja w Altenburgu; Kaspara ſe Schönberg nad Reinsbergom; Rudolfa ſ Rechenberga atd. Woni běchu po wójwodowej pſchikafni w tym pſches jene, wſchitke njedoſtatiſi a wopaežne waſchnja pſchi Božej ſlužbje wotſtronice, zyrlwińska a ſchulſke ſaſtojiſtwa ſ hōdnymi mužemi wobſadžicž, jim doſzahaze do kročy wobſtaracž a Božu ſlužbu ſchesczijansž a po h̄wiatym piſmje naprawicž.

S h̄wabonej horliwoſce ſ pſchi wſchej lahoodnoſce pſhczino ſhwdomnjam a tola kroče po wójwodowej woli woni ſlužbu ežinachu. Šapocžatki ežinachue ſo ſ ſchiznej zyrlwju. Tam pſchitndzechu jedyn dzeń „miſchtr Hans“ a 8 ſylni, ſe ſelerami wobrónjeni muži a ſa 6 dnjow woni 27 woltarjow wotlamicach. Zenož jedyn, h̄lowny woltař, ſtejo wostajichu; ežorný Bóh paſ

dýrbjescze s zyrkwe wón na hornju lubju. Tam ležesche wón, něhdže wyžozý cjeſezeny, hiſcheze hacž k 19. juliuej 1760, po tajkim 221 lét, hacž ſo ſobu pſchi ſapalenju kſchizneje zyrkwe wot Pruffich ſpali. Hdyž bu s zyrkwe wjeſený, bu jemu ſlova króna s hlowy wsata a ſlónikářskemu miſtřej w Annabergu pſchedata. Mnohe a krafne zyrkwinſke ſudobja běſche měſtečzanſka rada na ſo wſala a da s tych poſkladov wrózjo, ſchtož ſo trjebaſche. Kſchizna zyrkej mějeſche pod zwojimi požlednimi ſararjemi ſcježhowaze kruhi: Schěſcz kheluchow, ſchthri ſlěborne kſchize, wulku poſloczam monſtranzu, ſchthryzneži ſlěbornych poſloczanych rucznizow, tſi ſlěborne monſtranzu, dwaj ſlěbornaj a poſloczanaj kſchize, kheluchi wot 14 woltarjow a — zylu ſomoru ſlěbora —.

Zonina zyrkej wé ſo nima nětoreho druheho kruha, tež „džinvežinjaze“ zwojeczo ſiwj. Marije ſhubi a dýrbjescze tež ſlěborne poſklady radze pſchepodacž.

Schto pak bu s klöſchtrow a s klöſchtrifkých bratrow? — Tich běſche jenož hiſcheze 11 augustinarjow a 5 franziskanarjow. — Czi pobožni mužovo buchu pſched visitatorow žadani a jim nawdate, ſo njebych ſane Bože mſchě wjazy čitali, ſpowiedž wjazy nje- dzerželi, ſwiatu wjecžer wjazy pod jenym ſchaltom njevidželeli, žanyh mnichow wjazy njeſchijeli, žanem njevobaraſi do ſwiateho mandželſtwa ſaſtupicž a w běgarifke dracze kſodžicž kaž druſy ludžo, ſkonečne wjazy njeprédowacž, ſwonič a evangeliyon haniež, ale we wſchém ſo po Božim hlowje ſložowacž. Pſchi tym njebuchu ſ mozu wuhnači, jich doſhodn jím na čož živjenja wostajichu. 5 franziskanarjow ſo ſvólniwyh wupraji, ſo chzedža ſo hacž k poſtnizam 1540 mnichowski khabat wužlez. Tich zyrkej ſo hiſcheze k pohrjebam „woſebnych knjeſow a druhich wuſnamjenithych ludži“ trjebaſche. Město dweju ſběhnjenych klöſchtrow ſo po Lutherowych ſchadach dwě němſkej ſchuli ſaložiſchtej, jena ſa hólzy a druga ſa holzy. Tež ſacžanska ſchula bu doſkladnje reformirowana, runje tak ſpitale a zyle poſtajenja ſa jaſtaranje kſudych.

Wſchitke tele reformy ſo po ſažnym minjenju ſellarija wot druheho ſuperintendenth Dr. Gresera dale wjedžechu a ſkonečichu. Taſo pobožny wójwoda Hendrich 18. augusta 1541 ſwoju hlowu w ſmjerci poſhili, móžesche wón ſ tym pſchewneženjem wotſhal čahajnycž, ſo je ſwoju zylu móž do ſlužby evangeliya ſtajil a ſwojemu ſakſkemu krajej, pſchede wſchém ſwojim Draždžanam, dobrotu čiſteho ſłowa a ſakramentow ſpožežil a ſawěſežil. Schtož je wón ſapocžal, to je jeho hódný ſyn, furwjerch Moriž, dale wjedl, wón, kotrež ma ſo evangelij w němſkich krajach wjele džakowacž.

VI. Magistr Filipp.

Kunjež běſche ſ wójwody Hendrichowej ſmjerci evangeliij w ſakſkej twjerđe ſaloženy, běchu tola hiſcheze wſchelake naprawy trěbne, mlody tvar prawje wutwaricž. Wulk ſwarzki miſchtr Luther běſche 18. februara 1546 wociž ſaňdželil. Twarzy w naſich krajach pak bjes rady njeſtejachu. Tón druh ſe běſche hiſcheze živý, kotrehož běſche Boža hnada ſa ſzérneho pſchecžela a towarícha wulkemu reformatorej k bokej ſtajila, Filipp Melanchthon. Jego ſo woſebje po Lutherowej ſmjerci ſa wſchelakorej radu praschachu a wón je hacž do ſwojeje ſmjercze evangelijské zyrkwi ſe ſłowom a ſlutkom najlepje ſlužil.

Měješ tými městami, kotrež ſu do woſebje bliſkeho ſvižowanja ſ nim ſtupili, ſu na přenim měſeče tež Draždžam.

Dvanacže kroč je Filipp Melanchthon w Draždžanach poſhy; pření kroč w lécze 1539, požledni kroč lěto do ſwojeje ſmjercze 1559. Pak by zyrkwe a ſchule viſitiroval, pak by dýrbjal evangeliu zyrkej pſchecžiwo katholifke ſakitonacž Melanchthona w Draždžanach wyžoko čeſežachu; měſtečzanſki pižar njeby to žeňe ſapomni, to do dženika ſapižacž, hdyž by Melanchthon do Draždžan pſchischi. (Poſrakování).

Wſchelake ſ blifka a ſ daloka.

Pjat 23. junija ſwježesche naſche ſerbſke miſioniske towarſtvo ſwój ſwježenj w Buſezach. Zyle Buſez ſe běchu ſo ſwježeniku draſtu wobleſke. Š zyrkwinje wěže kaž ſ domow ſmahowachu ſo khoruje a na dróžy witachu na ſwježeniske wrota ſ pſchecžniwym ſtroujenjom. Hdyž běſche wot ranja wjedro heſylo, ſo njebo pſchipoldnju roſjažni. Kajke běſche to wjeſeſe ſa wſchitkých woſadných a woſebje ſa tych, kotsiž ſo hotowachu, ſo bych ſo na ſwježenisku čzah na dróžy ſetupa. Mlodžina zyleje woſadu — mlodži holzy ſ khorojemi a holzy ſ ankerami dachu čzaher pižaný živý

napohlad. W ſwježenisku čzahu woſladachmy dale wojetſke towarſtvo, wohnjowu woboru, ſpěwanke towarſtvo, ſchulſke džecži a zyrkwinſke pſchekſtejeſtvo. Š dwěmaj hudžbymaj khoromaj hibaſche ſo čzah pſches rjane cježne wrota, kotrež běſche ſo 12 natwarilo, pſches wjeſ na faru, hdyž knježa duchowui do čzaha ſtupichu. Na to cježnijesche ſaſo pſches wjeſ do lubeho Božeho doma. Hdyž běchmy ſo hižo na rjane pſche zykleje wžy ſwježelili, běſche nam wutroba wſcha hnuta, krafne wupyschenje wuhladawſchi, kotrež w Božim domje namakachmy. Knjeni tajna ökonomiſka radicželka Hähnelka nad Koporząmi běſche ſaſo ſwoju luboſež ſo Božemu domej a k woſadze ſ tym woſokala, ſo běſche tole krafne wupyschenje Božeho doma ſe ſwojej woprawdze wuměſkej wuſhiknoſežu na tole wubjernie waſchne wutviedla, kaž jo porědko hdyž woſladam. Na ſerbſkej Božej ſlužbje ſpěwaſche nam zyrkwinſki khor: „Pój, pój o hoſbjo Boži!“ My pření kroč zyrkwinſki khor w ſerbſkej wježnej woſadze kſyſchachmy a móžem ſuſecžanskemu zyrkwinſkemu khoru to ſwědeženje dacž, ſo je ſe ſwojim rjanym ſpěwanjom wſchitkých wutroby natwaril a po- ſběhnył.

Sſerbske predowanje mějeſche knjeſ ſaplan Domaſhka ſ Ho- džija na ſaložku 1. Mójs. 12, 1—2. Wón miſioniske woſadze wuloži: „Sſwate miſionſtw o puežowat kaž Habrahám n ēhdý. 1. Sadý ſebje ſyls ſ a bohoſež, 2. we ſebi móž ſwět pſchewinjaze wěry, 3. předy ſebje bohatſtvo knjeſoweho žohno- manja. Krafne hľuboko ſaſtupiſe ſa wutrobu hnijaze predowanje wſchitkých wutroby wofchewi a ſohori ſa naſch ſwiaty ſlutk miſion- ſtwa. S radoſežu kſyſchimy, ſo chze nam knjeſ Domaſhka to predowanje na wjèle ſtronke ſadane w „Miſionifkém Pózle“ cježnijane podacž.

Wolteru Božu ſlužbu mějeſchtaj na ſerbſke ſemſchenju knjeſ ſarař Mróſak-Hrodžiſčański a knjeſ ſarař Kſchizan-Hodžiſki. Na němſkim ſemſchenju, kotrež ſo w 4 h. ſapocža, kſyſchachmy ſaſo dwaj rjanej khoraj zyrkwinſkého khoru: „Ja poſběham mojej wociž k horam, wot kotrež mi pomož pſchindže“, a „Hacž ſem je tón knjeſ pomhal“. Boži dom běſche wſchón pſchepjelnjeny. A to njebe džiw, pſchetož wón džě chyſche nam jako předař wu- ſtupicž knjeſ bywſchi dwórfki předař ſtöcker ſ Barlina, tónle ſmu- žit wojowat ſa evangeliu wěrnoſež, kotrehož mieno je po wſchém wotſnym kraju derje ſnate. S bliſka a ſ daloka běchu teho dla pſchischi, ſo bych ſe wulfku muža předař ſkyſcheli. S njeſcheterhrajenej ſedžblivosežu poſluchachu na predowanje teho ſaſtowaneho rěčnika. Wón nam w ſwojim jažnym a kózenu ſroſymliwym predowanju, kotrež nam wulfotn roſhlaſ po wſchém ſwěčež poda wo miſionifkém džele na ſaložku Math. 24, 14. wuloži: Miſionſtvo — wulka wěž. 1. Wulke to ſlubjenje, 2. wulke to dželv, 3. wulke to ſamolwjenje. Wěſeže žana wutroba njevobaraſi ſymna wostacž kſyſcho, kaf nam wyžoko čeſezeny předař ſ hľubokeje wutroby a ſe ſwojeho bohatſeho naſhonjenja předuje. Sa němſkim ſemſchenju mějeſchtaj wolteru Božu ſlužbu knjeſ ſarař Scholta- Kumwaldſki a knjeſ ſarař Kenež-Ketlicžański. Po němſkim ſemſchenju běſche ſjawnia ſhromadžiſna wonkach na poſrjebniſežu pſched zyrkwi wotmyſlena a běſche tam rjana kletka natwarjuna, ſ kotrejež móžesche ſo rěčecž. Schkoda je, ſo ſo njeje wužicž móhla. Pſchetož wjedro bu khetro hľodne, ſo ſo ſakafa, ſhromadžiſnu wonkach wotmyſlež. Duž njeſeſche ſo wona wjecžor w 7 h. ſaſo w Božim domje. Tow ſo ſpěw a narěče na ſhromadžených, kotsiž běchu ſo ſaſo w bohatě ſicžbje ſeschli, wotmyſlenachu. Maj- předy ſwježeli na ſ ſtak ſajm zyrkwinſki radicžel Keller jako duchowui wodžer naſheje Lužiž ſ wutrobné rěču. Knjeſ ſarař Jakub ſ Rježwacžidla jako pſchedy ſa ſerbſke miſionifkého towar- ſtwa, kotrež ſwój lětny ſwježen ſwježesche, pokafa we hľuboko ſaſtupich ſłowach na wažnosce naſheho ſlutkowanja.

Skonečne džerjeſche knjeſ dwórfki předař ſtöcker dležſki pſchednosch ſo ſlutkowanju Barlinske ſe měſtečzanſke miſionſtwa, kotrež pod jeho wistojnym wodženjom ſteji. Wutroba běſche nam wſcha hnuta, haj my móžachmy tež kſyſ ſohlaſ we wocžach poſlucharjow, hdyž nam wón powjedacze wo wulfke duchownej nusy w tutym hoborskim měſeče, na kotrež nichto njeſapomni, tiž nutz njeſohlada do hľubiny ſaſtupiſe ſa ſapomni. Š radoſežu kſyſchachmy na pſchikladach ſa ſohateho naſhonjenja čeſeženeho rěčnika nam podatich, kaf měſtečzanſke miſionſtwa džela a ſo prozuje tych ſaſtupich ſaſo na prawy puež džerjeſe — a kaf tež wone pſches Božu hnadi pſchi ſwójim njeuſtawazym džele ſwježesche plody ſnaje.

My čujachmy s tuteje mózneje rěče, kaf knjies dwórski předář Stöcker s zylej wutrobu, haj se hwojim žiwjenjom sswasaue steji w tym wažnym džele na tych hubjenych a ſabludženych. My blyſchachmy ſe rta wſchédneho kſcheczijana, kotrež w naſchej bliſkoſeji ſedžesche: „To bych hiſcheze hodžinu pſchipoſluchacž móhl.“ Knjies farci Kubiza nutrue džakne ſłowa ſa poradženje dženžniſcheho ſwjetzenja rěčeſche, a hdyz běchu wſchitzh hromadze naſchu kſcheczijansku wěru a ſwiate wóteže naſch hromadze wuſpewali ſo ſwiatocznosć ſe žohnowanym wot njeho wudželenym ſkonečni. Kaf běchu ſo wutroby ſahorile ſ tym, ſchtož běchu blyſchale, wo tym dawa ſwedeženje bohata miſionſka kollekt, kafkejež drje hiſcheze na žanym ſwjetzenju meli njeſzmy. Na ſherbſtum ſemſchenju naſromadzi ſo 370 hr. 6 np. a na němſkim 375 hr. 62 np., hromadze 880 hr. 84 np. Wysche teho po wjedžornej ſhromadžiſne ſa měſečanske miſionſto w Berlinje 135 hr. 16 np. Wſchitkim, kiz ſu móhli tónle krafzne poradženy, wot Boha žohnowanym miſionſki ſwjetzenj ſobu ſwjetzicž, wón wěſe ſe w trajazym wopomnjeſzu wostanje. Wutrobnym džak blyſcha zylej Bułecžanskej woſhadze, wſchitkim, kiz ſu jón ſriadowali, zyrlwiſkemu prjedkſtejerſtu a woſebje knjeseſ ſararjej Kubizi ſa tu wulku njeſprózniwu prózu, kotrež je na poradženje ſwjetzenja ſložil, kaž tež lubemu hſpo- dliwemu Bułecžanskemu farſtemu domej. Boh tón knjies chyžl dacž, ſo bych ſe miſionſke ſwjetzenje naſchego ſherbſkeho hlowneho miſionſkeho towarſtwa tež dale ſ tajkim bohatym žohnowanym krónowane byle!

Sswjetzenſte dim Gustav-Adolfskeho towarſtwa wotmějachu ſo w tuthym lēče w Lubiju wot 25.—27. junija. Pſcheczeljo Gustav-Adolfskeho towarſtwa běchu ſ bliſta a ſ daloka pſchischiſli. Prěni džek ſo hoſcjo wutrobiſe do Lubija witachu. 52. hlownu ſhromadžiſnu woſebje ſararjej ſup. Dibelius. Na tutej ſhromadžiſne wudželi ſo kózde lēto wulki dar Gustav-Adolfskeho towarſtwa, kotrež woſhada w roſpróſhenju po woſebitej potrjebnoſći dostaue. Kózdy křeč ſo tsi woſhadu namjetuja, ſ kotrechž mōže jena tón dar dostač, druhéj dwě pak dostañetej mjeuſhi dar. To lēta běchu ſo namjetowale woſhadu: Königszelt w Schlejynſkej, Opelniža w Póznanſkej a Trutnow w Częſkej. Wo tym namječe mějeſche ſarar Pachaly we Wulkiem Hennersdorfje roſprawicž, kotrež Trutnowsku woſhadu porucži. Wona tež jako dobyčeřſka wuſdže. — Woſebje bohaty dar dosta tež ſaložomna evangelska woſhada w Ssmecžkezach pola Kamjeńza a to 7000 hr. ſ ſaloženju evangelsko-lutherſkeje woſhadu. Wysche teho ſo na 125 woſhadow we roſpróſhenju do zyla 23000 hr. roſdželi. Sswjetzenſte daru ſa khude woſhadu a nowe zyrlwie (zyrlwiſke ſudobje, woltarne woble- eženja atd.) ſo bohacze dawachu, woſebje wot ſwjetzenſkeho města Lubija. Hdyz běſe ſo hlowna ſhromadžiſna popołdnju w 3 hodž. ſkonečli, zyrlwiſki konzert w hlownej zyrlwi ſyli ſwiatocznosć woſhamkuy.

Redaktor je w tych dnjach ſaſn powjescz ſe ſyrotownje w Urſa w Syriskej dostał wo dwěmaj ſyrotomaj, kotrež ſo ſa dobrowólne dary naſchich Sſerbów tam wotežehnjetej. Wodžeř zyleho pomožneho ſlutka ſa armeniſke ſyrotu knjies Lepſius tam w tu khwilu ſam woſolo puczuje. Nam ſo nětko piſche:

1. Osanna Sdschsadschi Melkonian. Osanna je nětko čiſeze ſtrowa a ſaſo porjadnje do ſchule kſodži, hacž runje dyrbí hiſcheze porjadnje ſwoje lěkarſtwo bracž, ſo ſo njeby jejna khorosć wročiſla. Osanna je pilna w ſchuli, čiſta nětko w nowym testamenze a ſapocznje piſhacž. W ſyrotowni pſchi wſchém džele pomha, woſebje nětko, hdžež jejna luba Meirik (t. i. domjaza macžerka) na kaſnjenje ſkorpiona khora leži, je jejna pomoz woſebje wažna.
2. Sarwat Kebabdschi Mchis Keworkian. Sarwart je ſtrowa a wjeſela, wſchak už pſchezo ſwólniwa poſluchacž; ſwoje dželo pak derje dokonja domach w ſyrotowni kaž tež w ſchuli. Wuknjenje jc jej kuf ſejeſke. Sswojim pſcheczelam, kiz ſo ſa nju staraja, ſejele wutrobnym poſtrow.

Urſa, junij 1899.

Wo 25 lētach.

Schtóz rjane město Genf wopyta a ſo potom už jenož ſ křežným napohladom módrého jěſora a ſ wuhladom na hoberſku horu ſe ſněhovým wjerſchkom, Montblanc, njeſpokoj, ale tež pſches haſhy a haſki wuſkotwarzeneho stareho města pſchendže, tón pſchendže na malý podolhojty blaſ, wot kotrehož dwě haſhy ſ džiwnym njenom wuſdžetj: paradiſowa haſka a helska droha. Ty ſebi wěſe myſliſh, woſydlérjo tuteho městna maya ſo derje,

pſchetož jím jaſnuje pſched wocžomaj leži, ſo ſu w tym ſwěče wſchelake pucze, mjes kotrymž dyrbíſh wolicž, pſchetož člowiek nijemž ſ dobov paradisowu haſu a helsku dróhu hiež.

Tute mjenia ſu ſznamo byle, kotrež ſu ſedžbliwoſć ſdobneje, pobožneje knjenje na tóule džel města wobrocžile. Wona kſodžesche po ſkodach horec a dele a ſ wulfeho ſorba, kotrež na ruzh njeſeſche, jedny nowy testament po druhim bjerjeſche. W kózdom hſpodařtwje by jedyn wostajila. Hdžež by ſo hodžalo, by wo Božim ſłowje rěžala, knihe wocžniła a by ludži na ſežehowazy ſchpruch poſkaſala, kotrež běſe podſhmórnyla: „Tak je Boh ſwet lubowal, ſo wón ſwojeho jeniežkonarodženeho ſyna dał je, ſo bych ſo wſchitzh, kiz do njeho wérja, ſhubjeni njebyli, ale to wažne žiwjenje meli.“ (Jan. 3, 16.)

Džiwna roſnoscherka ſo wjele ſa powitanjom njeprascheſche, kotrež by ſo jej doſtało. Někotři ludžo běchu ſvojowni, ſo ſmědžachu tunje a tak wažne knihe nětko wobſedžecž. Alle pſchi roſnoschowanju dyrbíſche ſebi tež hromadu hanjenjow a wotpoſkaſanjow lubicž dacž; pſchi tym wſchém wona wérjeſche a wjedžesche, ſo jejne dželo podarmo njebudže.

25 lēt poſdžiſho ležesche mloda žona na ſmjercz khora w khorowni w Genfje. W khorosči ju huſto knjeni wopytowasche, kotrež chyſche ju tróſchtowacž a jej wo wérje a wodaču rěčeſche, kotrež chze ſbóžnik wſchitkim člowiekam pſchinjeſcz. Alle khora ſo njehnuiſeſche a wuraſ blukeje ſtjknioſeſe ſo na jejnym woblicžu poſkaſa.

Jedny wjedžor, to běſe hižo nimale w 10 hodžinach, wona wutrobiſe proſchesche, ſo bych ſo po tamnu pſcheczelnu knjeni poſkaſali, dokoł ſwój ſonc čjujeſche. Knjeni bórſy dónidže. Wona ſo k ložu ſydz, jej někotre pſcheczelne ſłowa praji a jej ſchpruchi ſpěvaſche, ale mrějaza po ſdacžu nječo njerohymjeſche. Knjeni chyſche ſaſo woteńč a běſe hižo durje wocžniła, duž ſo hiſcheze junfróž k ložu wróči a pomalu a jaſnje praji: „Tak je Boh ſwet lubowal, ſo wón ſwojeho jeniežkonarodženeho ſyna dał je, ſo bych ſo wſchitzh, kiz do njeho wérja, ſhubjeni njebyli, ale to wěſe ſe ſwjetzenje meli.“

Tele ſłowa móznie ſkutkowachu. Khora woſzi wocžni a na dobo praji: „Ach, to mi pobrachowasche, proſchu, woſpjetujecž mi te ſłowa hacž k mojej ſmjerci, kotrež bórſy pſchindže. — O hdz byſcheze wj wjedžala, kafke wopomnjeſzu to we mni wubudžuje.“ — Potom wona ſe cžichim hloſhom powjedasche, kaf běſe pſched 25 lētami, hdžež běſe wona hiſcheze mała holečka byla, jejna macž wot knjenje bibliju darjenu doſtała. Tón ſamý wjedžor bě ju macž k ſuſhodam ſobu wſala, hdžež ſwójbny ſwjetzenj ſwjetzachu, a tam běſe ſo wohen zyli wjedžor ſ ſajkimi biblijemi ſwý ſdžeržau. „Sso domoj wročiñſchi“, praji wona, „ſo dopomiu, ſo ſym w bibliji, kotrež moja macž ſobu wſala a do wohnja cžihla njeběſe, wot knjenje pſcheczmórnjenu ſchtucžku pſtała, wo kotrež běchu wſchitzh ſwoje ſměchi meli. To běſe ſamý ſchpruch, kotrež wj runje prajescheſche. Woſpjetujecž jón, proſchu — to dže runje je, ſchtož ja trjebam. — Cžaſ ſwojeho ſwjetzenja ſym hloſ Boži poſduſhyla, nětko chzu ja wericž. — Haj ja chzu wericž!“

Wboha mrějaza njewuſta ſamý ſchpruch pſchezo ſaſo blyſchecž a ſuboſež Boži ſapschimyjeſcz. To běſe poſlednje ſaſapnjenje ſwjetzenja a wo poſložn ſměrom we wérje do ſwojeho ſbóžnika wuſhny.

W tych 25 lētach je wjele ludži w tamnym starym dželu města bydliſo a mnosy ſ nich ſu bjes wérj, bjes nadžije wumrjeli. Te wopíſma na haſhnych róžkach pſchezo hiſcheze po ſwojim waſchnju praja:

„Woleže mjes njebeſzami a helu!“

Něſhlo k roſpominanju.

Wjele lóžo je blud, hacž wěrnoſć namakacž; tamny leži na wjerchu a je lohko widžecž, ta pak leži hľuboko potajena a dyrbí ſo wuſlédžicž.

My dyrbimy na wuſhny niz* jenož w ſłowach, ale tež w po- hlađanjach a myſlach ſdžeržliwi a ſtróſbi bhcž a ſo pſches po- wucženje ſwiateho ducha w tajkej ſtróſbosči roſwucžicž dacž. Schtóz ſwoje wóčko wobknjeſi, je kral; ſchtóz na njo poſlucha, je ſchlava.

To je tola najſrudniſha *wědomoſć, kotrejež přeni plód ſo w tym poſkaſuje, ſo na Boha ſabudže.